

- Stoltenberg tar feil om gasseksport

BERLIN: Tyske myndigheter avviser nærings- og energiminister Jens Stoltenbergs påstand om at norsk gass erstatter tysk kullkraft. Gassen kommer i dag bare i tillegg til kullkraften.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Stoltenberg har tidligere hevdet at økt eksport av norsk gass konkurrerer med utbygging av nye kullkraftverk i blant annet Tyskland. Men embetsmenn i det tyske Næringsdepartementet (ND), som N&M Bulletin har snakket med, avviser denne framstillingen. De får støtte av det tyske Miljøverndepartementet (MD), og Thyssengas, som importerer norsk gass til Rheinland.

– Det er ingen konkurranse mellom kull og gass i Tyskland. Tvert i mot: de to energikildene utfyller hverandre. Spørsmålet om gass kontra kull er ikke viktig i Tyskland, sier

de tyske embetsmennene, som ikke ønsket å bli navngitt.

– Faktisk kan brunkullet være mindre kontroversielt som energikilde i de områdene hvor denne ressursen finnes, hevder byråkratene.

Standpunktet bekreftes av to tyske rapporter, utgitt av det tyske ND og MD.

Her pekes det på at kulldriften i Tyskland kan bli betydelig mer energieffektiv enn i dag. Utnyttelse av spillvarmen fra kullkraftverkene kan bli et viktig miljøpunkt i arbeidet for å redusere utslippene av klimagasser kraftig.

Flere kraftverk

Ifølge de tyske byråkratene er det uaktuelt å bygge gasskraftverk i områder som er rike på kull.

– Per i dag er det ingen planer om å bygge nye gasskraftverk i Tyskland. Brunkull er fortsatt billigere enn gass. Deter derfor bedriftsøkonomisk lønnsomt. Men i det gamle Øst-Tyskland er det områder hvor miljøforurensningen gir så store samfunnsmessige kostnader, at gass av den grunn blir billi-

gere for samfunnet.

Norge er størst

Den norske gassen er imidlertid betydelig mer populær i Tyskland enn leveransene fra det tidligere Sovjet. Sikkerheten og de stabile leveransene fører til at Norge på sikt blir den største eksportøren av gass til Tyskland.

Tyske myndigheter har tidligere uttalt at CO₂-utslippene fra kullindustrien skal reduseres med 20 prosent som følge av satsing på energieffektivitet. Det skal oppnås i form av frivillige avtaler mellom industrien og forbundsrepublikkene.

Gass øker forbruket

Ifølge tyske prognoser, kommer etterspørselen etter gass som primærkilde til å øke med rundt 30 prosent fra i dag til 2010. På den andre siden vil gassens andel av det tyske energimarkedet bare øke fra snaut 18 til drøyt 22 prosent, ifølge beregningene. Mesteparten av den økte gassimporten går til å dekke økt energiforbruk i Tyskland.

Talspersoner for det tyske Miljøverndepartementet, sier til N&M Bulletin at «brunkullet ikke blir pensjonert».

– I forhold til klimaet er gass bedre enn kull. Men det er kraftselskapene selv som får i oppgave å velge energikilde. Det er ikke en statlig oppgave, sier departementets talskvinne.

– Ved Köln er det for eksempel nå besluttet å bygge et nytt kullkraftverk. I delstaten Brandenburg er det en stor debatt om man skal bruke kull eller gass.

Nei fra kjøperne

Selskapet Thyssengas kjøper gass fra Norge. Men selskapet avviser at kjøp av gass erstatter bruk av kull som primærenergi.

Ifølge Dr. Scheler, ansvarlig for utenlandske avtaler, vil energiprodusentene først kunne skifte fra kull til gass om Tyskland gjennomfører en grønn skattereform, eller på andre måter vrir beskatningen slik at kull blir dyrere enn gass.

– Gass erstatter ikke kull som primærenergi i dag, sier Scheler.

Politiet styrker arbeidet mot miljøkriminalitet	side 3
TØI: Mindre godstransport er fåfengt	side 4
Uni: Utslippene av klimagasser må ned	side 5
Klimakonferansen i Berlin	side 6 - 8
Utbygging introduserer nye fiskearter	side 10

Natur&miljø Bulletin

Norges Naturvernforbund

Ansvarlig redaktør: Jon Knut Berg

Red. sekr: Ole P. Pedersen
Journallst Jens P. Toldnæs
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo

Bankgiro: 1720.05.00717

Postgiro: 0803 50 94602

E-post: <red.naturvern-@oslonett.no>

Telefon: 22 71 55 20

Telefax: 22 71 56 40

Neste utgave: 12.mai 1995.

Annonser tlf: 22 71 92 20
Annonser fax: 22 71 92 38
Produksjon: Gan Grafisk.
Trykket på Cyclus, 100 prosent
resirkulert papir.

Natur & Miljø Bulletin er
medlem av Den norske
fagpresses forening, og
tilsluttet Fagpressens
redaktørplakat.

Historien om en varslet barskogplan

Finansminister Sigbjørn Johnsen har klart det alle nå trodde var umulig – nok en gang å forhale utvidelsen av barskogplanen.

Det er snart ett år siden miljøvernminister Thorbjørn Berntsen varslet at barskogplanen skulle utvides med 100 til 150 kvadratkilometer. Det skulle legges fram en egen melding om dette like etter sommeren i fjor. Siden dengang har stadig nye utgivelsesdatoer blitt lansert. Noen uker før påske i år, fikk vi høre fra forvaltningen at barskogmeldingen skulle komme like før eller like etter påske – nå var det ikke lenger noen tvil.

Men så kommer oppslaget i Klassekampen 11. april, om at Finansdepartementet vil forhale hele greia. Johnsen er redd for at meldingen skal binde opp kommende statsbudsjetter, og vil blant annet ha en forsikring om at ikke stadig nye utvidelser av barskogvernet blir foreslått i framtiden.

Nå krever både miljøbevegelsen og skogeierne en rask avklaring i denne saken. Norske Skog har jo sagt nei til kjøp av tømmer fra naturskog i påvente av den nye barskogplanen. Skogeiere vil vite hva de kan hogge ned, og hva de må la stå.

Barskogen er faktisk blitt en het mediepotet, og den som lar motorsaga sveipe over skog med sårbare og truede sopp- og lavarter, blir raskt gjenstand for pågående journalister både lokalt og sentralt. Dessuten har det store Markedet nedover i Europa begynt å stille krav om at tømmeret skal tas ut på en såkalt bærekraftig måte.

Vi er dermed i den situasjonen at industrien, skogeiere og miljøvernere nå ligger et hakk foran myndighetene i denne saken. Men de nevnte aktørene vil ha en lovlig ramme rundt sine planer. De vil ha en barskogplan.

Finansministeren sa i et intervju med N&M Bulletin nylig at han fant det urettferdig at hans departement er blitt kalt en miljøsinke. Men med den uforminskede motstanden mot vern av sårbare planter og dyr, ser vi at Johnsen snakker med to tunger.

Regjeringen vil bruke 166 millioner kroner til opprustning av riksveien fra Sarpsborg til Fredrikstad. Utvidelse av barskogplanen med 100 kvadratkilometer koster omlag 125 millioner kroner. Det skulle være en god nok illustrasjon på hvilke verdier Johnsen prioriterer.

Gjestekommentar

Giftalgene kommer

Tore Killingland
Fagsjef, Norges
Naturvernforbund

Det er ofte at vi i miljøbevegelsen kan si at det og det vil skje – hvis en gjør ulik galskap eller såkalt samfunnsnyttige ting med naturen. Men helt presist når feilgrepene vil slå ut, kan vi vanskelig postulere. Til det er heldigvis naturen fremdeles for mangfoldig.

Men nå tar jeg sjansen også på det siste. En «sky» av næring (nitrogen og fosfor) er på vei opp gjennom Skagerrak fra Mellom-Europa.

Vinterflommen, som særlig herjet Nederland, frigjorde enorme mengder næringssalter som vil nå oss med havstrømmene i løpet av våren. Dette vil uunngåelig medføre algeoppblomstring i våre nære kystfarvann.

Vi får bare krysse fingrene for at det blir de «snille» og ikke de giftige algene som blomstrer opp.

Hva gjør vi så for å unngå dette? Jo, politikerne langs kysten reiser seg for tiden i protest mot at velgere må ut med noen skarve ekstra hundrelapper i året for å rense en del av alge-maten.

Husholdningene i disse kystkommunene må likevel ikke betale mer enn det de fleste innlaskommuner allerede gjør. Og foran seg holder de opp noen havforskere som hevder at vår skitt er så lite at det ikke betyr noe for Nordsjøen.

Men har de ikke litt rett da? Vi kan vel ikke gjøre noe med nitrogenet som kommer sørfra nå?

Det er riktig at vi gir helt marginale bidrag til forurensingen av selve Nordsjøen. SFT gir da også 50 prosent støtte til rensingen, fordi en del av begrunnelsen er den nasjonale forpliktelsen i medhold av Nordsjødeklarasjonen. Men det er opplagte lokale nytteeffekter

av rensingen.

Dels har vi den direkte lokale effekten som vil bedre de skadene det er enighet om – redusert siktedyp, redusert nedre voksedyp for tang og lavt oksygeninnhold i fjordene.

Dels er den lokale nytteeffekten sammenfallende med den nasjonale politiske begrunnelsen – at vi må være et forbillde for å ha et press på de andre landene som sender møkka til oss. Det er som om politikerne langs kysten bare ser på møkka fra Europa som noe som angår SFT. Det er jo nettopp disse kommunene som får møkka og giften ikke bare i fanget, men også i maten!

Ferske, urovekkende meldinger fra Nord-Amerika viser nye giftkonsentrasjoner i havet som dreper hval, fisk og folk. Giften kom overraskende fra en inntil da anonym og uskyldig kiselalge som også er i våre farvann. Den ble faktisk beskrevet første gang i Drøbak. Fagfolk i USA og Canada er meget bekymret for økningen i slike giftige algeoppblomstringer i mange kystområder.

Vi må gjerne diskutere havstrømmer og prosenter til vi blir blå, slik noen havforskere nå gjør med god hjelp av en journalist i Dagsrevyen. Det finnes usikkerheter, og vi vil kanskje aldri klare å finne den endelige sannhet før det er for seint.

Det er viktig at forskerne jobber videre, og det er viktig at vi selvfølgelig lytter til forskerne, men vi må ikke nå få den samme debatt som vi hadde mellom forskere om sur nedbør: «Det er ikke bevist...» I mellomtiden erkjente svenske problemet.

Det samme har vi nå. Sverige og Danmark er i ferd med å få nitrogenrensing i alle sine store renseanlegg. Hvis Norge gjør som SFT vil, så kommer vi opp på samme nivå som våre nordiske venner.

Politiet styrker arbeid mot miljøkrim

Miljøpoliti ved alle landets polikammere. Slik vil Justisdepartementet (JD) stoppe miljøkriminalitet og øke miljøkunnskapen i politiet.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

I 1988 bestemte riksadvokaten at miljøkriminalitet skulle prioriteres på linje med økonomisk kriminalitet. I et rundskriv fra JD, som skal sendes ut til landets politimestre og fylkesmenn før sommeren, går det fram at departementet ønsker en betydelig økning og omlegging av dette arbeidet.

– Dette har vært en lang prosess. I rundskrivet poengterer vi at dette er de enkelte politimestrenes ansvar. I statsbudsjettet slutter Stortinget seg til at det skal være et tverretattlig samarbeid for å bekjempe natur- og miljøkriminalitet. Det sier byråsjef i JD, Sverre Lagerlev, til N&M Bulletin.

Stortinget ønsker at miljø-

kompetansen og innsatsen skal styrkes, men vil ikke bevilge mer penger til formålet. Miljøprioriteringene skal skje innenfor de økonomiske rammene som finnes i dag.

Departementet ønsker at politiet skal samarbeide tett med fylkesmenns miljøvern-avdelinger, fylkeskommuner og kommuner. Et nært samarbeid mellom JD og Miljøvern-departementet er allerede begynt.

Miljøkontakter

Det nye er at politimesteren i hvert distrikt skal utpeke en egen miljøkontakt.

Distriktskontaktene skal ha det daglige ansvaret for samarbeid med fylkesmann, fylkeskommune, institusjoner og organisasjoner på fylkesplan.

Hos fylkesmannen er det først og fremst miljøvern-avdelingen det er aktuelt å samarbeide med i saker som angår naturressurer.

Kontaktene skal også være orientert om saker som har med kulturminner og trusler mot disse å gjøre. Da er det fylkes-

kultursjefen som er nærmeste samarbeidspartner.

I tillegg vil distriktskontaktene være knyttet til organisasjoner som på en eller annen måte har forbindelse med natur, slik som idrettslag, speiderforbund og miljøorganisasjoner, og institusjoner som rår over store naturressurser, slik som Statskog.

Departementet ber i tillegg landsdelspolitimestrene å opprette fylkesvise miljøfora. Her skal alle politimestrene i fylket være faste medlemmer, i tillegg til blant andre fylkesmannen. Hensikten er å diskutere overordnede spørsmål, å utveksle erfaringer og å oppdatere hverandre på nye lover og forskrifter.

Kommunalt plan

Også i de enkelte kommunene vil det ved hvert politikammer eller lensmannskontor bli utpekt miljøkontakter. Denne vil samarbeide med miljøvernkon-sulenten i kommunene og politidistriktets miljøkontakt. I de større bykommunene anbefaler JD at disse blir engasjert på

heltid.

JD ønsker at det skal utarbeides såkalte sårbarhetsanalyser i de enkelte kommuner. Dermed kan politiet kunne være bedre oppdatert når det gjelder områder som på en eller annen måte er truet.

– Dette vet ikke politifolk nok om fra før. Derfor kreves et bredt samarbeid med folk fra miljøvernsektoren, sier Lagerlev.

Eget fag

JD vil utvikle kompetansen innen miljøkriminalitet, og forutsetter at det samarbeidet mellom Økokrim og Politihøgskolen blir ført videre. Samarbeidet har ført til at Høgskolen i Nord-Trøndelag allerede har begynt å arrangere egne kurs om miljøkriminalitet og forvaltning for politiet. Kursene omfatter en rekke fagområder, eksempelvis friluftsliv, motorferdsel i utmark, laksefiske, faunakriminalitet, rovdyrforvaltning etc.

Bensinsparere i handelen

Firmaet Robert Bosch mener forurensning fra biltrafikken kan reduseres med enkle midler. 180 bilverksteder vil i løpet av april være i stand til å montere et nytt miljøprodukt på norske biler og oljefyrer.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Vitalizer er en mekanisk innretning som fører til en mer fullstendig forbrenning av motorens drivstoff. Vitalizer er ettermonterbar og kan monteres på drivstofftilførselen, like foran forgasseren. Den passer

såvel for bensin som dieslbiler. Produktet har vært testet gjennom flere år, det siste året også i Skandinavia.

Mange «dubbeditter»

Med jevne mellomrom meldes det om oppfinnelser som reduserer bilers bensinforbruk, og følgerig også utslippene. Problemet er at dette er gjerne det siste folk hører om dem. Et eller annet fører til at de ikke kommer i salg.

– Vi kaller dem dubbeditter, sier salgssjef hos Robert Bosch, Bjørn Kristiansen. Han benekter imidlertid at Vitalizer er enda en ny «dubbeditt».

– Vi var svært skeptiske,

men lang tids testing viser helt klart at dette produktet holder hva det lover, sier han.

Enkel montering

Robert Bosch garanterer rene utslipp fra biler med Vitalizer. Firmaet tør ikke love at bilene skal bruke mindre bensin. Dette kan variere fra biltype til biltype, og avhenger i tillegg av hvor godt motoren er justert.

– Justeringen er veldig viktig. Derfor anbefaler vi folk å få montert Vitalizer på godkjent verksted, selv om monteringen i praksis er såpass enkel at folk kan gjøre det selv, sier Kristiansen.

Folketinget mot det indre markedet

Det danske Folketinget vil at skarpere miljøbestemmelser skal begrense det indre markedet i EU.

Nylig ble det klart at et stort flertall i Folketinget går inn for at det skal bli enklere enn i dag å bruke miljøgarantien. Sosialdemokratiets EU-ordfører, Ole Fich, sier til Information at partiet blant annet vil gå inn for at garantien også skal gjelde eksisterende regler om det indre markedet, ikke bare nye.

Partiet vil innføre flertallsavgjørelser i saker om miljøavgifter, og at miljø integreres i alle saksområder. Det vil blant annet innebære at miljøgarantien også kan brukes for å stanse sprøytemidler.

- Mindre gods-transport er fåfengt

Det er liten vits å innføre tiltak for å få ned forurensende utslipp fra godstrafikken, skriver Transportøkonomisk Institutt (TØI) i en ny rapport. Naturvernforbundet, som har vært oppdragsgiver, er uenig.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

TØI er svært pessimistisk med hensyn til å kunne redusere utslippene av karbondioksyd (CO₂) og nitrogenoksyd (NO_x) fra godstrafikken i Norge. En vridning av transporten fra vei til sjø ved hjelp av høye miljøavgifter, gir svært liten miljøgevinst. Med en 20 prosent fraktavgift på veitransporten, vil CO₂-utslippene reduseres med 40 til 50 tusen tonn CO₂ og mellom 300 og 400 tonn NO_x. Dette utgjør bare to til fire pro-

mille av de totale utslippene i Norge. 20 prosents fraktavgift tilsvarer ni kroner per liter diesel.

Rapporten, som heter «Trender i godstransport», er laget for Naturvernforbundet og Norges Rederiforbund.

Å redusere den totale gods-transporten, vil gi større miljøgevinst enn bare å vri transporten fra vei til sjø.

Men CO₂-utslippet fra gods-transporten representerer bare sju prosent av Norges totale CO₂-utslipp. Dermed må godstrafikken redusere energibruken med 14 prosent for å få til én prosents nedgang til CO₂-utslippene, påpeker forskerne i TØI.

TØI konkluderer dermed med at innsatsen for å få ned CO₂-utslippene dermed må rettes mot industri og persontrafikk.

Mindre sjøtrafikk

Instituttet har imidlertid bare vurdert utslippene av CO₂ og

NO_x, og ikke lokale støy- og helseplager som følge av godstrafikk.

Sjøtrafikkens andel av det totale transportarbeidet i Norge har falt sterkt de siste 20 årene, fra 69 til 48 prosent. Samtidig økte vegtrafikkens andel fra 22 prosent til 48 prosent.

Negativ utvikling

I rapporten fra TØI går det fram at en slik utvikling kan ha negative miljøkonsekvenser. En illustrasjon på det, er at godstrafikk på vei gir omlag tre ganger så høye CO₂-utslipp per kilometer fraktet tonn som skip i innenriks godssjøfart.

Disse tallene tar ikke hensyn til at sjøtransport ofte krever lengre strekninger enn veitransport, men det gir likevel en pekepinn på miljøforholdet mellom de to transportformene, mener TØI.

Men instituttet mener altså likevel at det ikke vil nytte noe særlig å prøve å få godstran-

sport tilbake til sjøveien.

Prosjektleder Sveinung Oftedal i Naturvernforbundet er uenig med konklusjonen i TØI-rapporten. Han sier at TØI-forskerne ikke har tatt i betraktning de store potensialene for redusert forurensning som ligger i ny motorteknologi i skipene. Dessuten vil økt gods-transport på vei føre til stadig større behov for bedre veier, noe som igjen kan gå på bekostning av viktige naturverdier.

Til slutt peker Oftedal på at miljøeffekten ved høye miljøavgifter på godstrafikk på land, vil bli stadig større hvis denne trafikken fortsetter å øke i samme tempo som nå.

Liten betydning

I rapporten har TØI også vurdert hvilken betydning det vil ha for næringslivet at godstrafikken på land blir ilagt høye miljøavgifter. Resultatet er entydig: næringslivet vil knapt merke disse avgiftene.

«Planktonhull» i Stillehavet

Planktonmengden i Stillehavet er dramatisk redusert. Problemet kan skyldes global oppvarming. Det er alvorlig, blant annet fordi plankton absorberer drivhusgassen CO₂.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Global oppvarming ser ut til å ha utløst en dramatisk nedgang i planktonbestanden rundt California, melder bladet New Scientist. Nedgangen har foregått over en førti-års periode. Tyske forskere mener problemet er selvforsterkende fordi planktonhullet kan redusere havets evne til å ta opp CO₂. Dette vil igjen føre til økt opp-

varming av atmosfæren.

80 prosent nedgang

I stillehavsområdene rundt California er bestanden av dyreplankton gått ned med 80 prosent. Dette skriver to amerikanske forskere, Dean Roemich og John McGowan ved Scripps Institute of Oceanography i San Diego, i bladet Science.

Samtidig er havoverflaten blitt varmet opp med omlag 1,5 grader Celsius. Oppvarmingen av overflaten fører til at den ikke lenger blander seg med de kaldere vannlagene under.

Ifølge de to forskerne fører dette til at forsyningen av næringsstoffer fra dypere vannlag blir stoppet. Dette fører igjen

til den drastiske reduksjonen av plankton.

Det rapporteres også om reduksjon i antall fugler som lever av dyreplankton.

CO₂ tas opp av havet

Også i andre områder meldes det om høyere temperatur, men her er ikke økningen så dramatisk. Japanske forskere har målt en temperaturøkning på 0,7

grader i vestre deler av Stillehavet.

McGowan tror reduksjon av plankton også kan forekomme i andre havområder. Mellom 20 og 40 prosent av verdens årlige CO₂-utslipp blir absorbert av verdenshavene ved hjelp av plankton.

– Dersom disse forandringene fører til global oppvarming, er vi i alvorlige vanskeligheter, sier McGowan.

Stans for atomplaner i Slovakia?

Internasjonale banker vurderer å trekke seg ut av de kontroversielle planene for nytt atomkraftverk i Slovakia.

EBRD, den europeiske investeringsbanken, har tatt det første steget mot avslag på søknaden fra Slovakia, skriver The Times. Banken har bedt flere organisasjoner, inkludert Greenpeace, om å komme med alternative forslag til utbyggingen.

Uni: CO₂-utslippene må ned i Norge

Forsikringsselskapet Uni vil nå sette opp mål for bedriftenes CO₂-utslipp når investeringer skal foretas.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Konserndirektør Åge Korsvoll sa nylig, på spørsmål fra N&M Bulletin, at selskapet nå vil vurdere bedriftenes CO₂-utslipp før investeringer foretas. Korsvoll deltok på et seminar i Oslo, arrangert av Grønt Kontor.

Uni er Norges største enkeltstående investor med 64 milliarder kroner i sparekapital. Selskapets holdning til utslipp av klimagasser kan dermed få stor betydning.

Bakgrunnen for Korsvolls utspill, er at forsikringsbransjen frykter konsekvensene av drivhuseffekten. Med mer etablert vær kan utbetalingene etter naturkatastrofer komme til å

stige urovekkende for verdens forsikringsselskap. Korsvoll var spesielt opptatt av den mulige endringen av Golfstrømmen som følge av nettopp drivhuseffekten.

Korsvoll la imidlertid leende til at det ikke er aktuelt for Uni å trekke seg ut av oljeselskap.

Lagerindikatorer

Uni har tidligere varslet at selskapet kommer til å stille en rekke miljøkrav ved sine investeringer. Det skal i den forbindelse utarbeides indikatorer for miljøatferd. For eksempel er det aktuelt å gradere forsikringen for skip etter hvilke miljøtiltak de har innarbeidet. Det nye nå er at Korsvoll også setter krav om CO₂-reduksjoner.

Åge Korsvoll brukte mye av sitt innlegg til å snakke om de mer diffuse miljøproblemene, som klima, sprøytegifter, kje-

mikalier og radioaktivt avfall. For eksempel pekte han på at 90 prosent av krefttilfellene har dårlig miljø som årsak, og at 60.000 forskjellige kjemikalier er i bruk i USA. Han sa det er viktig å være føre-var i forhold til disse problemene.

Korsvoll sa videre at forsikringsbransjen i flere land vil drive med lobbyvirksomhet for å få myndighetene til å øke miljøavgiftene. Dermed kan miljøaktivistene i framtiden få følge av forsikringsbransjen i møtet med politikere.

Kommer 25 år etter!

– Velkommen etter, sier fagsjef Bjørn Sveen i Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) i en kommentar til N&M Bulletin. Han er glad for at bankene og forsikringsbransjen nå ser på sin egen virksomhet og setter miljøkrav i forbindelse med investeringer. Men han sier at de kommer 25 år etter

industrien når det gjelder miljøansvar.

– Korsvoll og bankene har tidligere tjent store penger på å investere uten å ta miljøhensyn i det hele tatt, sier han.

Vanskelig å sammenlikne

Sveen er skeptisk til Korsvolls betoning av bedriftenes CO₂-utslipp.

Han mener det kan være svært vanskelig å sammenlikne CO₂-utslipp mellom bransjer og mellom enkelte bedrifter. Dermed kan det også være vanskelig å vurdere hvor Uni skal plassere pengene sine. Sveen mener også at en ensidig fokusering på CO₂-utslippene ikke vil gi noe godt inntrykk av miljøsituasjonen ved en bedrift.

– Unis strategi krever stor innsikt i miljøaspektet ved hver enkelt bedrift, sier han.

Flere mottak for skipsavfall

Miljøverndepartementet (MD) vil om kort tid foreslå nye regler for mottak av skipsavfall. Rederne skal selv betale kostnadene på 290 millioner kroner.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Tiltaket vil føre til at det etableres langt flere mottak enn i dag. Forslaget vil bli sendt ut på høring så snart som mulig, senest om en måneds tid, opplyser førstekonsulent Jens Hjort i MD til N&M Bulletin.

MD ga i 1992 Sjøfartsdirektoratet i oppdrag å utrede og legge fram forslag til et nytt system for mottak av avfall fra skip. I premissene for oppdraget gikk det fram at alle skip skal betale en renovasjonsav-

gift for å finansiere ordningen, uavhengig om de leverer avfall eller ikke.

Behandles

Direktoratet la fram sitt forslag i 1994. Der heter det blant annet at kommunene får ansvaret for å etablere og drive mottakene. Avfallet skal behandles som annet lokalt avfall. Skip som tar et spesielt miljøansvar, ved for eksempel å ha atskilte ballasttanker eller doble skrog, kan få rabatt i avgiften.

Dette forslaget er for tiden til behandling i MD. Det er ikke grunn å tro at forslaget vil avvike i særlig grad fra Sjøfartsdirektoratets. Etter det N&M Bulletin erfarer, har departementets hodebry i det året som har gått siden direktoratets forslag var ferdig, dreid seg om definisjon av avfall i

henhold til to forskjellige lover.

Stort problem

Dumping av avfall fra skip er strengt regulert av internasjonale konvensjoner. For eksempel er det totalforbud mot å dumpe plast og oljeslam. Men dette skjer likevel i stor skala. En vesentlig årsak er nettopp dårlige mottaksforhold, mener Sjøfartsdirektoratet.

En viktig del av bakgrunnsdokumentasjonen for Sjøfartsdirektoratets forslag, har vært en rapport som Naturvernforbundet og Norges Rederiforbund utga i 1992. Her gikk det fram at antall mottak var på retur, og at det var behov for å sette i gang en ny ordning. Norge er dessuten forpliktet av internasjonale avtaler til å få i stand et tilfredsstillende mottaksapparat.

Tsjernobyl stenges?

Ukraina har lagt fram planer for å stenge atomkraftverket i Tsjernobyl. Forutsetningen er at Vest-Europa betaler regningen.

Tsjernobyl-verket skal stenges innen år 2000. Planene fra den ukrainske regjeringen er overlevert EU, melder Itar-Tass og BBC.

Sergei Parashyn, sjef for atomkraftverket, sa at bedriften skal erstattes med et gasskraftverk i nabobyen Slavutisj.

Det nye kraftverket vil koste rundt to milliarder dollar, og ble diskutert på et møte mellom EU og Ukraina i april.

Parashyn mener regjeringene i Vest-Europa må kompensere økonomisk for at Ukraina mister sin største energikilde. Ifølge direktøren krever Ukraina 4,4 milliarder dollar for å dekke tapene ved å stenge kraftverket.

Først nå begynner klimaproblemene

Klimamøtet i Berlin ble bare delvis vellykket. Enigheten sitter langt inne, og de virkelig vanskelige forhandlingene starter nå.

BAKGRUNN
Ole P. Pedersen

Toppmøtet endte med to viktige beslutninger.

Innen utgangen av 1997 skal det være forhandlet fram et forslag til en avtale om å redusere utslippene av klimagasser, som forårsaker en kunstig oppvarming av jordkloden.

De neste fire årene skal det samtidig gjennomføres en prøveperiode for kjøp og salg av utslippskvoter. Men enigheten er ikke større enn at et viktig spørsmål, om en ny avtale skal vedtas med enstemmighet eller kvalifisert flertall, ble utsatt til neste års toppmøte.

Miljøorganisasjonene betegnet Berlin-møtet som en gylde sjanse som gikk tapt. Men de samme organisasjonene skal

likevel ha sin del av æren for at det i det hele tatt ble vedtatt noe i Berlin.

Tyskland vinneren

Uten et vedvarende press på de vestlige regjeringene, hadde det ikke blitt noen enighet om å arbeide for å redusere utslippene. Tysklands miljøvernminister, Angela Merkel, ber til og med organisasjonene om å holde presset oppe for at den kommende avtalen skal gi resultater.

Doktor Merkel ble kanskje møtets eneste vinner. Takket være hennes forhandlingskløkt ble landene enige om et forhandlingsmandat på slutten av møtet.

Tyskland ledet vei blant landene, godt fulgt av Danmark. USA sørget som alltid for å være det landet som laget mest vanskeligheter i sluttfasen.

Vanskelig framover

De forhandlingene som landene kommer i gang med til høst-

ten, vil bli enda vanskeligere enn de som fant sted i Berlin.

Nå skal det diskuteres om å redusere utslippene fra i-landene. De fleste landene sliter i dag med å stabilisere utslippene. Mange ønsker å kjøpe seg ut av problemet, ved å betale for klimatiltak i u-land, hvor kostnadene er minimale.

Bra for Norge

Norge har all grunn til å være fornøyd med Berlin-møtet. Vi spilte ingen sentral rolle, men fikk gjennomslag for prøveperioden for kjøp og salg av klimakvoter.

Prøveperioden skal gå fram til århundreskiftet. Landene som finansierer tiltak i andre land, får ikke godskrevet det på sine klimaregnskap, slik USA lenge kjempet for.

Hva skjer i 1997?

Hvilke reduksjoner kan vi så håpe kommer ut av forhandlingene?

For det første vil en avtale ganske sikkert gjennomføres på rimelig lang sikt, enten innen 2010 eller 2020. Her er presset

fra blant annet miljøorganisasjonene svært viktig, for å få vedtatt en rimelig kort tidsfrist.

Landene må også bli enige om reduksjonene skal gjennomføres alene eller i fellesskap. Her er samholdet mellom u-landene sentralt for å få til en fornuftig løsning. Hvis de står hardt på sitt krav om at reduksjonene bare skal gjennomføres innen i-land, kan mye være oppnådd. Splittes denne gruppen, risikerer vi at det ikke blir noen avtale i det hele tatt. Den samlede holdningen til u-landene var en viktig årsak til at Berlin-møtet kom fram til klare vedtak.

Det sannsynlige målet i en ny avtale blir å redusere utslippene med 20 prosent fra 1990 til 2010.

Det store spørsmålet blir hva avtalen kan gjøre med de landene som ikke klarer å oppfylle målet. Det må strenge, internasjonale sanksjoner til, for at en kommende klimaavtale skal bli effektiv.

– Miljøvernerne mangler bakkekontakt

Norske utslipp av klimagasser er nesten umulige å redusere. Miljøorganisasjonene som sier noe annet, mangler bakkekontakt, mener miljøvernminister Thorbjørn Berntsen.

Berlin '95
Ole P. Pedersen

Berntsen mener bruk av bioenergi for å erstatte oppvarming med olje, er urealistisk på kort sikt. Samtidig sier han at det å stabilisere de norske utslippene av karbondioksyd vil koste flere milliarder kroner.

– Betyr det at organisasjo-

ner som hevder at dette er fullt mulig, mangler bakkekontakt?

– Ja, det gjør de nok, sier miljøvernministeren i et intervju med N&M Bulletin.

– Kraftindustri kan gjøre mer

Berntsen fokuserte sterkt på den norske gasseksporten under møtet i Berlin. Ved salg av norsk gass, og dermed økte utslipp av klimagasser fra Nordsjøen, vil utslippene reduseres kraftig lenger sør i Europa, hevder Berntsen.

Miljøvernministeren innrømmer imidlertid at det er et stort potensial innen energioptimering (enøk). Han mener kraftindustrien kan gjø-

re mye mer innen denne sektoren.

Uni viktigst

På klimakonferansen var det administrerende direktør i Uni Storebrand, Åge Korsvold, som sto fram som den viktigste norske aktøren. Selskapet presenterte sine planer for å stille miljøkrav hos sine kunder.

Berntsen er glad for at både bank- og finansinstitusjoner nå stiller krav som også kan få betydning for utslippene av klimagasser.

– Banker og forsikringsselskaper ser sammenhengen mellom en rasjonell miljøpolitikk og det å drive forretning. Dermed kan vi løse mange pro-

blemer. Kan flere sektorer komme i gang med samme tiltak, så vil dette virke.

– Henger politikerne her i Berlin etter?

– Ja, det er ikke alltid så lett å få ting til å skje, innrømmer Berntsen.

Statoil øker utslipp

CO₂-utslippene fra Statoils installasjoner i Nordsjøen økte med 14 prosent fra 1992 til 1994, skriver byrået Newswire. De totale norske CO₂-utslippene økte med ti prosent i samme periode.

FN-leder: Vedtaket en symbolhandling

– Beslutningen om å forhandle videre er viktig, men likevel en symbolhandling. Det sier Bert Bolin, leder for FNs klimapanel (IPCC), til N&M Bulletin. Han mener ellers det vil ta minst fem år før forskerne er sikre på drivhuseffekten.

Berlin '95
Ole P. Pedersen

Bolin fulgte klimatoppmøtet som observatør. Han er glad for vedtakene, men mener arbeidet for å begrense utslippene av klimagasser uansett er kommet for langt til at politikerne kan stanse det.

– Det blir en ny partikonferanse neste år. Før det kommer en ny rapport fra FNs klimapanel. IPCC skal også hjelpe for-

handlingskomitéen i dets arbeid fram mot neste partskonferanse. Dette skjer uansett hva man beslutter her i Berlin.

Forsiktig

Svensken mener IPCCs strikte forskerrolle, hvor panelet unngår å komme med anbefalinger til politikerne, er viktig for at panelet skal beholde sin troverdighet. Bolin er derfor svært forsiktig med å kommentere MMI og N&M Bulletins spørreundersøkelse, som viser at to av tre nordmenn mener menneskelige utslipp av klimagasser påvirker været.

– IPCC har aldri påstått at klimaet allerede er endret. I det siste har det vært flere naturkatastrofer som følge av uvær. Det kan skyldes menneskeskapte utslipp av klimagasser, men det vet vi ikke sikkert.

– IPCC anbefaler ingenting. Det er den eneste måten å få politikerne til å ta stilling til

spørsmålet på, sier han.

Avtale innen tre år

Bolin tror forhandlingene kan føre fram til en avtale innen 1997 eller 1998.

– Det er bra at de industrialiserte landene (såkalte Annex 1-land) anerkjenner at dagens forpliktelser ikke er nok, sier han. Men Bolin er skuffet over USA og Australias rolle. FN-lederen hadde blant annet hatt større forventninger til Bill Clinton.

– Jeg hadde håpet på Clinton. Men med den nye kongressen kan vi ikke vente det, antar han.

Ny rapport

IPCC legger fram en ny hovedrapport i slutten av 1995. Den blir det vitenskapelige fundamentet for en avtale om reduksjon av utslippene av klimagasser.

– Jeg kan ikke si noe om den nye rapporten nå, sier Bolin. Men han legger til at rapporten kan inneholde nye kapitler som vil være svært sentrale for de kommende forhandlingene, i tillegg til de tidligere kjente analysene av verdens klima.

Bolin sier ellers det vil ta minst fem år før forskerne kan si noe sikkert om den kunstige oppvarmingen av jordkloden.

Vanlig holdning

– Norges energiminister Jens Stoltenberg sa i et intervju med N&M Bulletin nylig at regjeringen ville gjort ting annerledes om den var sikker på at det nå var drivhuseffekten som gjorde seg gjeldende. Hvordan ser du på slike uttalelser?

– Jeg tror det er en svært vanlig holdning i næringsdepartementene. Den svenske næringsministeren kunne sikkert sagt det samme! mener Bolin.

– Industrien går foran i klimaarbeidet

– Om få år kan politikerne oppleve at de står på sidelinjen i klimaspørsmålet. Det sier Jeremy Leggett, sjef for Greenpeace International, til N&M Bulletin.

Berlin '95
Ole P. Pedersen

Leggett er en av seniorene innen den internasjonale miljøbevegelsen. Som tidligere forsker er han observatør i FNs klimapanel, og er mannen bak et felles initiativ fra Greenpeace og flere internasjonale banker, om strengere miljøkrav til bankkunder.

Leggett er skuffet over Berlin-møtet.

– Alle er tapere på denne konferansen. Det beste vi til slutt kunne håpe på, var å få et

mandat for det videre arbeidet. Uten det, ville denne konferansen vært en katastrofe, mener han. Men han ser utviklingen innen bank og finans som et viktig signal.

– «Karbonklubben» har dominert klimaforhandlingene i fire år. For første gang ser vi nå en splittelse innen næringslivet. Og så snart bedriftene blir engasjerte, kan de bare gå en vei: framover, sier Leggett. Han tror finansverden kan bli et lokomotiv i klimaarbeidet.

– Politikerne tenker kortsiktig, som industrien. Men finansielle institusjoner investerer penger over 30–40 år. I dag vurderer de ikke global oppvarming som en risiko. Men hvis FNs klimapanel bare har halvveis rett, blir dette et stort problem.

Leggett mener bankene er bedre utstyrt til å vurdere risi-

koen ved klimaendringer enn oljeselskaper som Texaco og Exxon, som arbeider for kortsiktige overskudd. Og han er imponert over planene Uni Storebrand har lagt fram.

– Uni Storebrand tar mål av seg til å være ledende innen dette feltet. Hvis det sammen med vårt eget initiativ blir en suksess, kan store pengesummer bli investert i solenergi.

– Investeringsbankene kan også bli markedsført som et arbeid for å slå tilbake mot klimaendringene. Det vil være et viktig signal til markedet, og dermed kan vi få snøballen til å rulle.

Leggett mener forhandlingene blir meget interessante den dagen politikerne begynner å se at de henger etter i klimabatt.

– Smale interesser har alt for lenge dominert den internasjonale debatten. Berlin blir

bare en ny, tapt mulighet. Politikerne kommer sikkert til å trykke på panikkknappene senere, men folk i neste generasjon vil si: jeg skjønner ikke hvorfor de ikke gjorde noe – signalene var så klare?

Gore: fiasko

Greenpeace hadde før klimakonferansen møter med USAs visepresident Al Gore og amerikanske banker. Leggett er ikke imponert over Gore.

– USA er et stort problem. Landet er isolert i forhandlingene, og det viser hvor sterkt «karbonklubben» står i det landet.

– Det finnes ikke politisk mot til å stå for det man tror på. Regjeringen gir etter for det minste press fra den republikanske kongressen. Al Gore kommer til å ende opp som et trist kapittel i historiebøkene.

Mange trær

BERLIN: Klimakonferansen i Berlin tok knekken på et ukjent, men meget stort, antall trær.

Dokumenter, rapporter og pressemeldinger fløt i store mengder på miljøkonferansen. Hvor sterkt skogenes CO₂-opptak ble redusert som følge av produksjonen er ukjent. Ikke alt var verdt å lese, så her er N&M Bulletins UpperFem – de mest interessante dokumentene vi kom over:

1. «Modelling Climate Change 1860 – 2050». Fra The Hadley Centre.
2. «Power to change». Fra Greenpeace International.
3. «Climate change and river flooding». Utgitt av Vrije universitetet i Amsterdam.
4. «CO₂-Minderungsprogramm der Bundesregierung». Tysklands klimaplan (hvor man kan lete etter Stoltenbergs gass).
5. «The climate time bomb». Utgitt av Greenpeace International.

(PS: N&M Bulletin kan ikke formidle kopier, vennligst kontakt utgiverne direkte.)

Problemer i nord

Svovelinholdet i lufta er fortsatt for høyt i grenseområdet mellom Norge og Russland. Det viser en ny rapport fra Norsk institutt for luftforskning (Nilu).

De russiske målestasjonene viser høyere svovelinhold i lufta enn de norske. Ifølge rapporten er det ekstreme mengder svovel i lufta mer enn fire ganger så ofte i Maastricht i Russland, enn på Viksjøfjell.

– Sett over tid har det blitt noe bedre luftkvalitet i dette området. Det skyldes at utslippene fra kraftverkene i Russland er lavere enn før, sier Leif Otto Hagen, seniorforsker ved Nilu, til N&M Bulletin.

Worldwatch vil ha mer gass

Norsk gasseksport kan være viktig for å fase ut bruk av kull i Europa. Det sier Christopher Flavin, nestleder av Worldwatch Institute, til N&M Bulletin. Han mener miljøorganisasjonene har et for snevert syn på gass som energikilde.

*Berlin '95
Ole P. Pedersen*

Flavin er energiekspert på det anerkjente miljøinstituttet i Washington.

– Gass vil være en erstatning for olje og kull. Den kan også bli den endelige erstatningen for atomkraft, etterhvert som den blir faset ut, sier Flavin. Han regner med at bruken av gass kan tredobles i forhold til i dag, til bruken når en topp rundt 2030.

– Jeg tror bruken av gass kommer til å vokse mer enn folk tror. I dag er det få selskaper i gassmarkedet, og det fører til høye priser. Med et åpent gassmarked i Europa, som vi har i USA, vil gassen gradvis bli den dominerende energikilden.

Alternativt blir størst

Flavin er medforfatter av den nye boken «Power Surge», som blant annet handler om hvordan alternativ energi kommer til å overta som den viktigste

energikilden rundt midten av neste århundre.

– Jeg ser gass som en viktig overgang til alternativ energi – et «bridge-fuel». Bruken av gass kommer til å nå toppen rundt 2030, kanskje til og med senere. Deretter tror jeg vi kan begynne å få fram hydrogen som energikilde.

– Shell har utført en studie som viser at solenergi blir den dominerende energikilden i 2050. Er dette typisk?

– Shell er uvanlig for oljeselskap å være. De fleste store selskapene har ingen åpen holdning til energispørsmål. Men etterhvert er det ganske mange analytikere som begynner å tenke i disse banene. Det er ganske åpenbart at dette er veien vi må gå. Hva skal vi bruke som energibærer den dagen vi går tom for kull og olje? spør forskeren.

Gass er «nytt»

– Vi kan ikke ha elektrisitet som eneste energibærer. Vi trenger et brennstoff som kan lagres. Det kan være hydrogen.

Flavin tror gass kan erstatte kullbruken i Europa.

– I England blir kull erstattet med gass i stor skala. Det samme skjer i Øst-Europa. I u-landene vil energibruken derimot øke så mye at bruk av gass bare vil være en del av den økningen.

– For ti år siden var det ingen som satset på gass. I dag er vel omtrent halvparten av alle nye kraftstasjoner drevet med gass. Dette vil bare fortsette. Energieffektiviteten, som i dag er rundt 50 prosent, kan

fortsatt gå opp mot 60 i løpet av dette tiåret.

- Miljøvernere tar feil

– Hvordan ser du på den skepsisen som mange miljøorganisasjoner har til økt bruk av gass?

– En av deres bekymringer er at gass er en mulig konkurrent til alternative energikilder. Det har miljøvernere delvis rett i. Mens selv mener jeg de gjør en feil. Man kan ikke argumentere mot gass i seg selv. Vi er nødt til å ha en energitype som kan være overgangen til de fornybare energiene. Da er naturgass perfekt, ikke minst fordi rørledningene rimelig enkelt kan gjøres om til å frakte hydrogen. I Japan foreligger det nå planer om en kombinert gass/hydrogen-ledning.

Vindmøller i Nordsjøen?

– Norges miljøvernminister avviser at alternative energiformer kan spille noen rolle i dag?

– Det er ikke sant. Norge bør tenke stort. Det er mer vindkraft ute i Nordsjøen enn det er olje og gass tilsammen. I dag er vindkraften dyrere, men det vil være svært interessant å integrere vindkraften i energisystemet.

– På sokkelen kan man jo plassere vindmøller på plattformene, og generere sin egen strøm på den måten, framfor å bruke gass for å drive plattformene, sier Flavin.

nesker døde som følge av hendelsene, og de økonomiske tapene er beregnet til rundt 400 milliarder kroner.

Antallet alvorlige katastrofer har økt fra 16 til 73, fra 1960-tallet til i dag.

– Den økende drivhuseffek-

ten må begrenses. Hvis naturkreftene jevnlig forårsaker store skader innenfor samme område, kan ikke den private forsikringsbransjen fortsette å dekke tap og skader, sier Wolf Otto Bauer, styremedlem i München RE til byrået Bestwire.

- Industrien truer planter og dyr

Folk flest tror at industrien er den virksomheten som i størst grad truer planter og dyr her i landet, viser en ny undersøkelse. Men folks oppfatning stemmer dårlig overens med det forskerne kommer fram til.

*N&M Bulletin
Jon K. Berg*

Meningsmålingen er utført av firmaet Feedback Research for Miljøverndepartementet, i forbindelse med Naturvernåret.

43 prosent av de spurte svarte «forurensning fra norsk industri» på spørsmålet «hva slags menneskelig virksomhet tror du i første rekke forårsaker at planter og dyr er utrydnings-truet i Norge?».

20 prosent svarte «Forurensning fra utlandet», 14 prosent «jakt», 13 prosent «nedbygging av arealer», ti prosent «motori-

sert ferdsel i naturen», åtte prosent «storskala skogsdrift/jordbruk», sju prosent «veitbygging», seks prosent «masseturisme» og én prosent klimaforandringer.

Meningsmålingen er basert på et representativt utvalg av hele befolkningen. 1051 personer ble spurt.

Stemmer dårlig

Folks oppfatning av trusselbildet i naturen stemmer imidlertid dårlig overens med forskernes funn. For eksempel heter det i rapporten Nordens Miljø fra Nordisk Ministerråd at de alvorligste truslene mot det biologiske mangfoldet er moderne skogbruk og jordbruk, veibygging og vannkraftutbygging. I rapporten fra Minister-rådet heter det at industriutslippenes betydning er sterkt begrenset.

«Det mentale bildet de fleste av oss fremdeles har av miljøforstyrrelse – en rykende fabrikk skorstein – har ikke lenger samme gyldighet som tidligere», heter det.

Direktoratet for naturforvaltning kom i fjor med en rapport, der det gikk fram at sur nedbør, altså luftforurensning fra andre land, er den viktigste trusselen mot dyr og planter i Sør-Norge – en årsak som bare 20 prosent av befolkningen ser på som den viktigste trusselen.

– Meningsmålingen er ikke overraskende, men vi har sett verre tall tidligere. Folk baserer seg på gamle forhold, og har ikke fått med seg alt industrien har gjort de senere årene for å få ned utslippene, sier fagsjef Bjørn Sveen i NHO i en kommentar til N&M Bulletin.

Bedre for naturen

I meningsmålingene står det ellers at 54 prosent av de spurte mener naturens tilstand i Norge nå er bedre enn for ti år siden. 18 prosent mener at til-

standen er blitt verre. Det er flere i by og tettsteder enn på landsbygda som mener at tilstanden har forbedret seg.

Andre resultater fra undersøkelsen er:

- 49 prosent synes begrepet «biologisk mangfold» er lett å forstå.
- 78 prosent definerer seg som engasjerte, men ikke aktive i naturvern.
- 72 prosent sier de synes det er viktig at det finnes ulv og bjørn i Norge i framtiden.
- 53 prosent synes vi er flinke til å ta vare på dyr og planter her i landet.
- 47 prosent sier det er lite de kan gjøre for å forhindre at dyre- og plantearter dør ut, mens 43 prosent er uenige i dette utsagnet.
- en tredjedel vet at det er et naturvernår i år.

FELLESKJØPET FISKEFOR A/S

Box 208
4001 STAVANGER
Tlf.: 51 887000 Fax: 51 589966

Fagbevegelsen tar ansvar for miljøet

NKF har som første fagforbund i landet laget en egen miljøhandlingsplan. Vil du vite hva landets største fagforbund med over 216 000 medlemmer mener om miljøproblemerne - ta kontakt på telefon 22 36 47 10.

75 ÅR Norsk Kommuneforbund
1920-1995

Viretter

I forrige utgave skrev vi at Lufthansas nye fly bruker 0,55 liter per mil. Det ville vært en liten sensasjon, hadde det ikke vært for at det riktige er 0,55 per passasjer per mil...

Takk for støtten!

Kraft Freia Marabou

Reco Miljøservice A/S
Fabrikkgt. 8
5037 Solheimsviken

Tlf: 55 203444 Fax: 55 203445

Miljøgatebyggeren

Vi planlegger, prosjekterer og bygger miljøanlegg i tilknytning til gater, veier og plasser.

Utbyggingsavdelingen, Herslebs gate 19, 0561 Oslo, tlf. 22 66 20 92

ORE-SORT
MILJØSYSTEMER AS
6230 Sykkylven

Utbygging gir ny fisk

Kraftutbygging i Pasvikelva har ført til gode levekår for den nye arten lagesild. Silda fortrengrer de tradisjonelle fiskeslagene i elva.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Universitetet i Tromsø ønsker å overvåke Pasvikelva, og søker Direktoratet for naturforvaltning (DN) om støtte. Bakgrunnen er innvandring av arten lagesild, som første gang ble påvist i 1989. Lagesilda kommer fra Enaresjøen i Finland, og er nå den dominerende fiskearten i deler av vassdraget.

Bare ett stryk igjen

Tidligere var det ni fosser og seks større stryk i Pasvikelva. Etter en serie reguleringer, i alt sju kraftverk, er det i dag bare ett stryk igjen, går det fram av

søknaden til DN.

Dette har forandret elvas karakter, og bedret karene for den planktonspisende lagesilda, som er en typisk innsjøfisk. Ørretbestanden i elva opprettholdes nå kunstig, ved hjelp av utsettinger.

I søknaden legger universitetet vekt på at lagesilda fortrengrer de stedegne fiskestammene, først og fremst sik, ab-

bor, gjedde, ørret og harr.

I tillegg til tap av biologisk mangfold, utgjør dette en trussel mot nærings- og sportsfiske i vassdraget. Det årlige uttaket i elva har ligget på 25 – 30 tonn. Universitetet i Tromsø betegner fiskemottaket i Pasvik som et mønsterbruk for lignende etableringer andre steder i landsdelen.

Leter etter stoff som ikke finnes

Statens Næringsmiddeltilsyn (SNT) analyserer norsk kjøtt for å lete etter sprøytemidler som ikke brukes i Norge. Årsaken er EUs importregler. Naturvernforbundet er kritisk til ordningen.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

EU har en fast liste over stoff som skal være kontrollert før kjøtt kan importeres til EU-land.

– De fleste av disse stoffene brukes ikke i Norge. Andre stoffer som vi bruker, og som er østrogendannende, leter de ikke etter, sier fagkonsulent i Naturvernforbundet Sigrun Ringvold til N&M Bulletin.

Norge ikke best
Naturvernforbundet mener det

er en myte at Norges politikk på sprøytemidler er bedre enn i andre land. Som eksempel på stoffer nevner Ringvold sprøytemidlene Endosulfan og 2,4-D. Begge er østrogendannende stoffer. Disse stoffene brukes i Norge, men er forbudt i flere andre europeiske land.

Kan ikke lete på måfå

– Det må være mer aktuelt å lete etter disse, enn sprøytemidler som ikke brukes her. Kjemiske analyser er ikke som å lete etter andre ting. Du finner aldri noe ved en tilfældighet. Skal du lete etter Endosulfan, må du ha bestemt det på forhånd, sier hun.

Det har ikke vært mulig å få kommentar fra SNT før N&M Bulletin gikk i trykken.

Studentkafene og Naturverngruppa
på Universitetet i Oslo samarbeider om
miljøtiltak på kantinene.

Miljø på nettet

I denne spalten presenterer vi steder på Internet som handler om miljø.

Biologisk mangfold

Den internasjonale avtalen om biologisk mangfold finnes hos sekretariatet i Sveits, som også tilbyr annen informasjon på adressen <<http://www.unep.ch/biodiv.html>>. Det finnes også en rimelig god oversikt over biologisk mangfold på nettet på <<http://www.metla.fi/biodiversity/bin21/bin21.html>>.

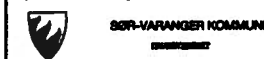
Verdensbanken og EU

The World Bank har sitt informasjonssenter på Internet. Adressen er <<http://ftp.worldbank.org/html/pic/PIC.html>>. Den europeiske union er også tilgjengelig, på <<http://www.cec.lu/>>.

N&M Bulletin

Du finner oss under menyen «Magazines» på Teleposts Scandinavia Online: <<http://www.telepost.no/Welcome.html>>. God fornøyelse!

Havnevesenet, Kirkenes ønsker å støtte Naturvernforbundets arbeide for et bedre miljø på land og sjø.

Truede miljølover

Miljølovgivningen i USA er under press, skriver nyhetsbyrået IPS. Det er den amerikanske kongressen som forbereder reformer innen lovverket, som miljøorganisasjonene frykter vil ødelegge 30 års arbeid. Også forurensningstilsynet i USA, EPA er kritisk til lovforslagene som er planlagt fremmet i USAs nasjonalforsamling.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

UniShip

UniShip Norge A/S
Bokkelegetveien 2
Postboks 8, Bekkelaget
0137 Oslo
Telefon 22 68 70 21
Telex 78 708 (Uship)
Telefax 22 68 91 54

FRAKTEFARTØYENES
REDERIFORENING

FARSUND SHIPPING AS

Telefon +47 38 39 20 55 • Telefax +47 38 39 20 77
P.O. Box 68, 4551 Farsund

Hydros miljørapport 1994

Vennligst send meg.....eksemplar(er) av Hydros årsrapport for 1994

Firma: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Tlf.: _____

Send kupongen til:
Norsk Hydro a.s.
0240 Oslo

MOSVOLD SHIPPING AS

Vestre Strandgt. 12
P.O. Box 52
N-4801 Kristiansand S.
Norway
Phone: +47 - 38 02 10 80
Telefax: +47 - 38 02 10 88

Natur&Miljø Bulletin feilinformerer

DEBATT

Jostein Aanestad,
underdirektør i
Miljøverndepartementet

N&M Bulletin hadde 10. mars i år et førstesideoppslag om økt plastgjenvinning, med den dramatiske overskriften «Nytt miljøtiltak øker kreftfaren».

Artikkelen tok utgangspunkt i en rapport fra en arbeidsgruppe som har sett på mulighetene for å øke gjenvinningen av plast i Norge.

Arbeidsgruppen la fram sin rapport i slutten av februar i år. Rapporten, som N&M Bulletin hevder ikke er offentliggjort, har vært tilgjengelig for alle interesserte siden 1. mars.

Av plastavfallet som gruppen har vurdert, materialgjenvinnes bare seks – sju prosent i dag. Arbeidsgruppen foreslår at næringslivet får ansvaret for å øke nivået på materialgjenvinningen til 30 prosent innen 1999.

Artikkelen i N&M Bulletin hevder at økt brenning av plastavfall vil medføre økte utslipp av dioksiner. PVC-plast, som er spesielt omtalt som en mulig kilde til dannelsen av dioksiner, har gått betydelig ned de siste årene, til 1,5 prosent av avfallet. Målet er at praktisk talt all PVC-plast i emballasje utgår.

Vi har hatt en kraftig reduksjon i dioksinutslippene fra for-

brenningsanleggene de siste årene. Dette skyldes bl.a. strengere krav til rensing ved de store anleggene. Ved de fem store forbrenningsanleggene i Norge, ble dioksinutslippene redusert med 50 prosent fra 1990 til 1993.

Det eksisterer ikke noe fag-

lig grunnlag for påstanden i N&M Bulletin om at arbeidsgruppens forslag til økt energitnyttelse av plastavfall vil føre til økte utslipp av dioksiner og andre miljøgifter. Miljøvernmyndighetene vil selvsagt ikke legge opp til en avfallsbehandling som fører til økte miljøbe-

lastninger.

Det er på høy tid at gjenvinningen av plast kommer skikkelig i gang. Da vil ressursene i plastavfallet komme til nytte, i stedet for at det fortsatt går på fyllinga!

(Innlegget er forkortet.)

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

ESSO – til din tjeneste over hele landet!

Helt siden 1893 har Esso vært en pionér i oljevirkomheten her i landet.

De første bensinstasjonene kom i 1920-åra. I 1961 åpnet Esso Norges første store oljeraffineri på Slagentangen i Vestfold. Det var også vi som i 1966 boret den første letebrønnen på norsk sokkel.

Idag eksporterer Esso i Norge produkter for mer enn 7 milliarder kroner. Over 400 servicestasjoner og nesten 100 kystanlegg står til din tjeneste. Vi vet hva som kreves av et ledende oljeselskap.

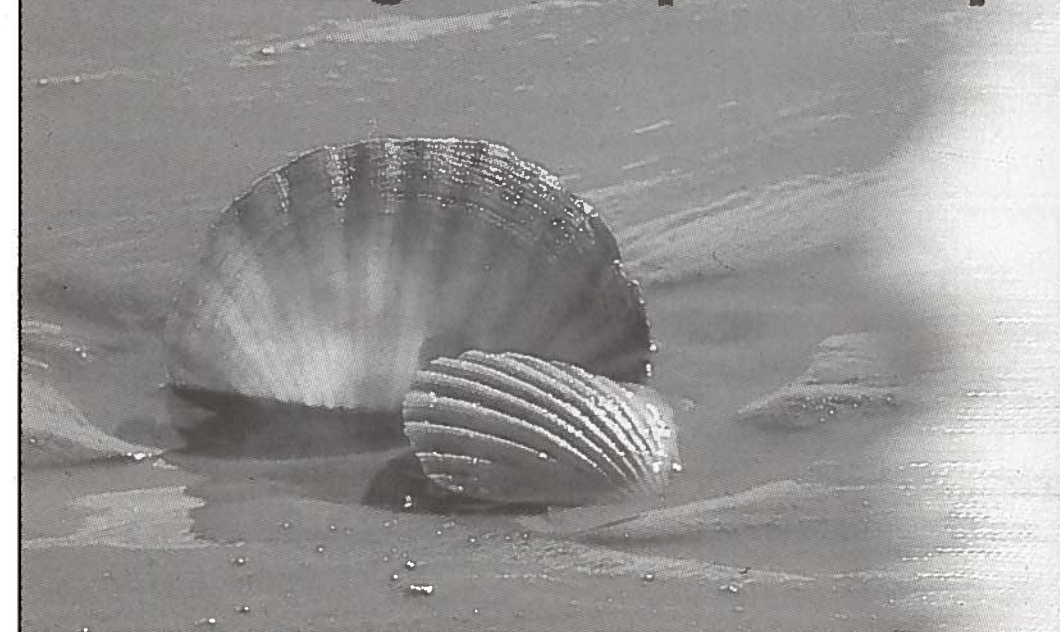
Velkommen til ESSO!

Seier i Surnadal

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har omgjort et vedtak der Naturvernforbundet i Surnadal ikke ble innrømmet klagerett. Saken gjaldt forvaltningen av et edellauvskogsområde. Skogbrukssjefen ønsker å plante til området med gran og bygge en skogsbilveg. Lederen i Naturvernforbundet i Surnadal, Ingvar Stensberg, er ikke fornøyd med hvordan klagen senere er blitt behandlet, men ser det som prinsipielt viktig at miljøorganisasjoner har en slik rett.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

A/S Norske Shell – et integrert oljeselskap

A/S Norske Shell er et fullt integrert oljeselskap, som deltar i alle ledd av norsk oljevirkomhet, fra undersøkelse og produksjon til raffinering, forsyning, markedsføring og distribusjon. Selskapet har deltatt aktivt i leiting etter olje og gass på den norske kontinentalsokkelen siden de første seismiske undersøkelser ble foretatt i 1964.

Sikkerhet og Miljø er vår Verden

Konseptet med én pumpe i hver lastetank har hatt stor betydning både for konstruksjon av moderne tankskip og måten de blir operert på.

Med FRAMO pumpesystemer oppnåes:

- Full segregering av alle lastetanker
- Alle lasteførende rør lokalisert på dekk. Ingen rør eller ventiler inne i tankene
- Hurtig og effektiv tømning av lastetankene gir minimalt med rester og redusert slopmengde

Frank Mohn AS

Postboks 98, 5051 Nestun, Tlf 55 99 90 00 Fax 55 99 93 80

DET NORSKE VERITAS

Miljøkalender

24. - 27. april: Kommunal teknikk 95. Konferanse arrangert bl.a. av Kommunenes Sentralforbund, tlf. 2294 7700.

26. - 27. april: Nasjonalparkene våre. Konferanse i Tromsø, arrangert av Direktoratet for naturforvaltning.

4. - 5. mai: Agriculture and environment in Europe. Konferanse i Brussel. Info: +32 - 2 - 771 9890.

9. - 13. mai: Waste is money - invest it in Poznan! Internasjonal konferanse om avfallsbehandling, Poznan. Info: +48 - 61 - 536 805.

22. - 23. mai: The international conference on climate change, Washington. Årlig konferanse om klimaspørsmål. Tlf: 0951 - 301 695 3762.

28. mai - 1. juni: Mining and the environment. Konferanse i Ontario. Info: +1 - 705 - 673 6572.

30. mai - 1. juni: Taking

nature into account. Konferanse om hvordan nasjonalregnskapet kan reflektere miljøkostnader. Arrangert av Verdens Naturfond, EU og Romaklubben. Mer info: 095 44 - 1400 281 018.

30. mai - 2. juni: Energy '95. Konferanse om effektiv energibruk, arrangert av det danske energibyrået. Mer info: Poul Nilsen, +45 - 7592 2566.

**SANDEFJORD KOMMUNE
HAVNEVESEN**

**ASSURANCEFORENINGEN
GARD**

-GJENSIDIG-
4801 ARENDAL
Telefon 37 01 91 00

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

DEN NORSKE DANSKEBÅTEN

Anders Utkilens Rederi as

LEIF HØEGH & CO. A/S

Etablert 1927

Leif Høegh & Co. A/S og datterselskaper opererer en flåte på 82 teknisk avanserte skip. Konsernet beskjeftiger omkring 1500 personer.

Leif Høegh & Co. A/S er direkte og gjennom datterselskaper engasjert i følgende hovedaktiviteter:

- * Gasstransport
- * Bil- og trailertransport
- * Linjefart
- * Transport av treforedlingsprodukter
- * Transport av kjøle- og fryselast
- * Tørrbulktransport
- * Drift av skip
- * Eierinteresser:
42% i Bona Shipholding Ltd. (Tank/OBO)

Leif Høegh & Co. A/S, Boks 2596, Solli, 0203 Oslo, Norway.
Telefon: 22 86 97 00. Facsimile: 22 20 14 08. Telex: 79350

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

STAR SHIPPING AS

★★ 71 bulk skip
★★ Flåte på 2,6 mill. dwt.
★★ Verdensomspennende kontraktsfart
★★ 18 kontorer over hele verden

FORTUNEN 1 • P.O.BOX 1088 • N-5001 BERGEN, NORWAY • FNR. 920958524
TELEFON (+47) 55 23 86 00 • FAX (+47) 55 23 25 30 • TELEX 40907 STAR N

På Mongstad eier og driver Statoil et raffineri, en råoljeterminal og et utviklingssenter.

Raffineriet produserer drivstoffmengder tilsvarende mer enn Norges samlede forbruk.

Statoil Mongstad er Norges største eksportbedrift, og har Norges største havn målt i tonnasje. Havna har ca. 1800 anløp i året.

Oljerørledningen fra Trollfeltet kommer til Mongstad.

Sandefjord. Tel. 33 46 08 00. Fax 33 46 25 08.
Strømstad. Tel. 0526 - 150 70. Fax 0526 - 146 69

Swan Shipping A/S ble grunnlagt i 1988 med kontor i Oslo. Rederiet driver i dag 13 fartøyer fordelt på 5 kjøleskip, 5 RoRo-båter og 3 bulkskip.

PB 402 Sentrum
0103 Oslo

Tlf: 22 42 58 00
Fax: 22 42 87 11

International Association of Independent Tanker Owners

- FOR SAFE TRANSPORT, CLEANER SEAS AND FREE COMPETITION -

P.O. Box. 7518 Skillebekk, N-0205 Oslo, Norway • Telt: +47 22 44 03 40 • Fax: +47 22 56 32 22 • Telex 19751 Intank n

GÅRSDAGENS UTFORDRINGER - DAGENS LØSNINGER.

Gjennom flere generasjoner har vi i Fred. Olsen Lines fraktet gods til og fra Norge med vår linjefart i Nordsjøen. Samtidig vet vi at lang erfaring ikke nødvendigvis betyr fremskritt og høy kvalitet. På det området vil markedet ubønnhørlig skille klinten fra hveten.

Vi har fulgt og til tider ledet den maritime utvikling fra seil via dampfartøy og pallebåter til dagens industrielle RoRo fartøyer. På samme måten har vi vært en del av introduksjonen av pallehåndtering, containere og semitrailere.

Målet er å ligge en bølge foran i utviklingen av

moderne transportløsninger. Løsninger som skaper bedre konkurransekraft for våre kunder og vår egen virksomhet i et internasjonalt miljø som endres hurtigere enn noen gang.

Hvorvidt vi også i fremtiden vil lykkes avhenger av samspillet med våre kunder og utnyttelse av våre erfaringer ispedd en god porsjon kreativitet. Da vil vi også i fremtiden ha en sentral rolle i norsk transport.

*Seilinger til og fra Oslo, Larvik, Fredrikstad,
Kristiansand, Hamburg, Rotterdam, Zeebrugge,
Felixstowe og Immingham.*

Fred. Olsen Lines

ADRESSE: FRED OLSENS GATE 2 0152 OSLO.
TLF. 22 34 10 00 - FAX: 22 33 63 65

